

AUTARKEIA

alumni Wijsbegeerte

Universiteit Utrecht

Alumniberichten maart 2008

Universiteitsdag 2007, 29 maart 2008

Marcel Verweij zal de middag openen met een betoog over de toepassing van beslis- en handelingsregels in crisissituaties en calamiteiten. Wat zijn de redenen en veronderstellingen achter bijv. de regel 'vrouwen en kinderen eerst' vanuit de wijsgerige ethiek bezien? Maandelijks zijn er één tot twee grote rampen in de wereld waarbij overheden en hulpverleners talloze beslisregels toepassen, soms blindelings omdat het in het protocol staat. Dr. Verweij verkent deze vreemde en – gelukkig voor velen – onbekende wereld.

Na een theepauze, vervolgt het middagprogramma met een verrassing. Als afwisseling op de presentatie van een scriptie van een nieuwe alumna/na, zal Mirjam van der Heide net als Verweij ons kennis laten maken met een voor velen onbekende wereld. Zij werkt bij een uitgeverij en zal daar wat over vertellen. Via een workshop laat zij ons kennis maken met de wereld van de schrijverij en (boeken)uitgeverij. Wat komt er bij kijken? Waar moet je op letten bij het schrijven van een stuk? Wat doet een uitgeverij met 'jouw' manuscript? Op deze manier gunt ze ons 'een kijkje in de keuken' van de uitgeverij.

Locatie	Ruppertgebouw, zaal 033.
Aanvang	14.00u
Toegangsprijs leden en niet-leden	gratis € 5,00 (ter plaatse te voldoen, bij de penningmeester)

Geef uzelf tijdig op via Illuster (t.b.v. het administratiekantoor van het Alumnibureau van de Faculteit)

Colofon

Universiteit Utrecht alumni
Wijsbegeerte: sinds 1994 actief;
oprichtingsvergadering van de
vereniging: 12 december 1996.

Adressen van de bestuursleden

email: bureau@phil.uu.nl.

Mirjam van der Heide, Postmalaan
4, 3527 XZ Utrecht. Tel.: 06
16140454, email: mirjam_vd_

heide@yahoo.co.uk.

Will Jagtenberg, Schubertlaan
18, 5251 HJ Vlijmen. Tel.: 073
5116046, email: van.bockel@
hetnet.nl.

Nico Krijn, Molengraafplantsoen
18, 3571 ZV Utrecht. Email:
nico_krijn@hotmail.com.

penningmeester/secretaris; Lies de
Regt, Steve Bikostr. 262, 3573 BG
Utrecht. Tel.: 030 2716953, email:
Lies.de.Regt@xmsnet.nl.

vz. Bernard Verlaan, Spoorlaan 4,
3953 BN Maarsbergen. Tel.: 0343
431820, email bjernv@dds.nl.

De contributie bedraagt € 8,- (acht
euro) per jaar. Het gironummer is
2294471, t.n.v. Autarkeia, p/a
Steve Bikostraat 262, 3573 BG
Utrecht.

Facultaire contact persoon:
Annemarie Besselink

Joel Anderson over "De autonomieklouf: een nieuwe kijk op het probleem van maatschappelijke hypercomplexiteit" tijdens het theepensant 17-11-'07

De hedendaagse consumptie-
maatschappij biedt consumen-
ten en burgers steeds meer
mogelijkheden om zelfstandig,
hoogstpersoonlijke keuzes te
maken uit een steeds meer uit-
dijend assortiment van produc-

ten en diensten. Daar zit een
grote vooronderstelling achter.
Anderson noemt dat de 'auto-
nomieklouf'. Hij analyseert dat
elke 'policy or practice' terdege
rekening moet houden met deze
klouf tussen de veronderstelde

autonome, en de werkelijke keu-
zecompetenties. Hij tracht een
kader te scheppen om de pro-
blematische fenomenen achter
dit vraagstuk te analyseren, door
de discrepantie tussen het wer-
kelijke autonome en het door de

talloze aanbieders (bedrijven en publieke dienstverleners) veronderstelde keuzevermogen van mensen te problematiseren.

Overrompelde consumenten en vakwetenschappers (gedragswetenschappers en cognitieve psychologen) delen de sociale kritiek dat er te veel keuze is. Bij het begrip 'keuzevermogen' denkt Anderson vooral aan competentie om de opties te overzien, inclusief de verschillende paletten van gevolgen. Maar ook aan de vaardigheid om keuzes te maken; op de juiste plaats en tijd. In de praktijk blijkt dat anders te liggen. Voor sommige keuzes is genialiteit nodig om te begrijpen wat de keuze precies is, en om de gevolgen van de verschillende opties te overzien. Het keuzevaardigheidsniveau – een normaalverdeling – verschilt tussen mensen; niet alleen intellectueel en emotioneel.

De discussie voegt de elementen motivatie en behoefte toe aan deze analyse. Voor sommige keuzes blijken de aanwezigen niet gemotiveerd om ze (voor zich-

Nieuws van de faculteit

- De faculteit biedt het nieuws o.m. aan via internet: <http://www2.hum.uu.nl/nieuws/>. Een tabje voor het departementale nieuws Wijsbegeerte is er (nog) niet.
- De directe link naar 'Filosofie' op de website van de Geesteswetenschappen is <http://www.phil.uu.nl/faculteit/departementwijs.shtml>. Wie www.phil.uu.nl intoetst, moet zelf even zoeken (organisatie->departementen->wijsbegeerte).

Nieuws van het departement

- Ook dit jaar is er een Philosopher's Rally. Op 24 en 25 april vindt, ditmaal in Utrecht, weer een tweedaagse conferentie plaats, de Philosophers' Rally '08. Het congres beoogt beginnende en gevorderde onderzoeksfilosofen een kans te bieden hun these te presenteren aan, en daarop commentaar te krijgen via de discussie met een gevarieerd publiek van studenten, gevestigde filosofen en collega's. Meer informatie en aanmeldingen: www.philosophersrally.nl/

Berichten van het bestuur

- Ook dit jaar is het voornemen van het bestuur twee nieuwe bestuursleden aan te trekken. Aanmeldingen en inlichtingen bij Mirjam en Nico (zie tel. en email in de colofon op de vorige pagina). Tijdsinvestering; 2-4 dagdelen per jaar.

zelf) te maken of ontbreekt zelfs elke behoefte om een keuze te maken.

Anderson's model biedt verschillende voordelen boven de standaard benaderingen, zo blijkt uit de discussie. Recente voorstellen, denk aan privatisering van het sociale verzekeringsstelsel of het introduceren van een levensloopregeling, illustreren de autonomieklouf. En waarom ze afgewezen kunnen worden, zowel om intrinsieke (als wilskontradictie) als om extrinsieke redenen (conditioneel, gegeven de geldende omstandigheden).

Quo vadis?

Alumni aan het woord; in 5 regels (of een paar meer). In deze nieuwsbrief: RenéeJosé of Rii Dalitz. Wat doet u (werk en privé)? Wat doet u met filosofie? Wat wilt u doen met filosofie? Wat wilt u dat Autarkeia voor u doet?

Ik ben 15 jaar universitair docent filosofie geweest, op verschillende universiteiten, maar het langst in Groningen. Ik had daar een aanstelling in de (analytische) feministische filosofie. Ik ben me de afgelopen jaren echter gaan heroriënteren op filosofie en theorie van (beeldende) kunst en ik ben zelf op dat laatste vlak ook actief.

Ik doe momenteel als zelfstandig onderzoeker een onderzoek met als titel 'De streep van Kandinsky' naar kunstbegrippen van een tiental bekende beeldende kunstenaars. Daar gebruik ik filosofie bij, maar ook kunstkritiek/kunstgeschiedenis en uitspraken van de kunstenaars zelf. Ik ben een projectbureau Art-and-Theory aan het oprichten. Wij willen projectgewijs verschillende interessante kruisverbanden tussen kunst, wetenschap en filosofie/theorie aan de orde stellen. Ook zit ik in de organisatie van een esthetica-salon; we organiseren maandelijks gesprekken over onderwerpen op het raakvlak van filosofie en kunst. Verder doe ik mee met de werkbesprekingsavonden van Fotogalerie Lichtzone. We bespreken daar elkaars eigen werk, en plaatsen dat (soms) ook in het bredere kader van de fotografie/beeldende kunst, met kleine introducties en mooie boekjes. Wat ik van Astarteia wil? Het organiseren van reünie-achtige bijeenkomsten waardoor je de (intellectuele) levensloop van andere filosofen en voormalige studiegenoten wat kan volgen.

Filosofie nú

Wat leert de filosofiestudent nú? Wat leest zij/hij? Readers! Maar de studiegids tilt ook een tipje van de sluier op; een boekenlijstje misschien? Het leeslijstje wordt uitgebreid met:

- Will Kymlicka, *Contemporary Political Philosophy*, OUP, Oxford;
- T.L. Beauchamp & J.F. Childress, *Principles of Biomedical Ethics*, Oxford;
- Alain Badlou, Gilles Deleuze and the Clamor of Being;
- Gilles Deleuze, *Logic of Sense*;
- Lawrence Cahoon, *From Modernism to Postmodernism*.

Alumn'ukjes

Boeken (aanwinsten in de bibliotheek), een "willekeurige selectie"

Het doorkijken van de kast met nieuwe aanwinsten was dit keer een feestje; bijna drie hele planken! Een paar nieuwe handboeken (leven, werk en werking van Hegel (WIJSb.70.30 JAE1), idem Heidegger (WIJSb.70.310 HEI 8)), deel 2 en 3 van een "strijdserie"; Der Darwinismus-Streit en Der Ignorabilismus-Streit (resp. WIJSB.46.8 WEL 1 dl 2 en del 3). Dit keer valt 'logica' en 'mathematica' op, te beginnen met de prikkelende titel:

- *Classical and Nonclassical Logics, An Introduction to the Mathematics of Propositions*, door Eric Schlechter (WIJSB 02.02. SCH 1; ± 500 pg). De auteur begint met de waarschuwing dat de onderwerpen NIET dezelfde zullen zijn als in een conventionele introductie tot logica. Wie dáár niet nieuwsgierig van wordt ...! Bovendien belooft de auteur dat voorgaande ervaring met mathematische logica geen vereiste is.
- *Classical Mathematical Logic, The Semantic Foundations of Logic*, door Richard L. Epstein (WIJSB 03.60 EPS 1; ± 500 pg) is een tweede aandachtstrekker. De auteur relateert de systemen van mathematische logica aan de behoefte om redenen te formaliseren in mathematica. Tevens toont hij dat mathematische logica zelf ook weer gebruikt kan worden om specifieke mathematische systemen te formaliseren; rekenkunde, verzamelingenleer en lineaire ordeningen. Behalve theorie, bevat het boek ook 550 oefeningen om zelf te puzzelen.
- *Descartes's Mathematical Thought*, door Chikara Sasaki (WIJSB 62.136 SAS 1: ± 490 pg) biedt een diepe duik in de geschiedenis. De wortels van Descartes' mathematische gedachtegoed worden onderzocht. Daardoor passeren de mathematieken de revue van o.m. de Jezuiten, Christopher Clavius en wordt de geometrie van 1637 uitgelicht. Het tweede deel van het boek behandelt het begrip van de 'mathesis universalis' in historisch perspectief. In grote stappen passeren Aristoteles, de 16e en 17e eeuw de revue. De gehele overpeinzing leidt tot een conclusie die een 20-tal pagina's telt. En daar verklappen we natuurlijk niks van.
- Verder valt een naam op; Bell. Dé Bell? Op de wijsbegeerteplank? Dé Bell die vooral onder – de vorige generatie – sociologen, politicologen en bestuurskundigen bekend was? Hij blijkt verbonden aan de Tsinghua Universiteit in Beijing. Met zijn *Beyond Liberal Democracy* (WIJSB 03.66 BEL 1) legt hij verband tussen het westerse gedachtegoed over een zaak als de liberale democratie, en het oosterse gedachtegoed (Confucius) over zaken als democratie, mensenrechten en kapitalisme.

Internet Philosophique Nog niet in de bibliotheek

Een willekeurige greep uit de treffers van een zoekopdracht op internet. Diverse 'krenten' zijn er in de pap te vinden:

- Teksten van de grote filosofen uit de geschiedenis met uitleg. <http://home.wanadoo.nl/kees.koopman/filosofie.html>
- Meer dan 250 links op het gebied van de filosofie in rubrieken; tijdschriften, enz. enz. biedt deze encyclopedie van de filosofie www.fambof.nl/links/filosofie/
- Een <http://filosofie.be> biedt geen representatieve weergave van alleen de academische filosofie want men wil een brug slaan tussen de academische filosofie en filosofie in de samenleving. Met een www.filosofie.nl zou het kunnen verkeren dat in de toekomst de filosofie per land een filosofie-'portal' heeft; een interessante gedachte voor filosofische wereldreizigers.
- Voor kinderen: Wat is filosofie? Bestaat Sinterklaas? Wat is taal? Kies een vraag uit! De vragen en antwoorden zijn nog niet af. Er wordt nog aan gewerkt door het centrum voor kinderfilosofie: www.kinderfilosofie.nl/kindquiz/quiz.html
- De website van de BCFVO - BegeleidingsCommissie Filosofie in het Voortgezet Onderwijs biedt informatie over scholen met filosofie, omscholing, begeleidingscommissie, examens, etc. www.bcfvo.nl
- Op de boekenplan van menig filosoof staat wel een bundel van alle bekende uitspraken en citaten van filosofen – bijv. Ayer's & O'Grady's Dictionary for Philosophical Quotations – maar ons eigen Epimedium geeft 'acte de presence': www.epimedium.nl/filosofie/maarten/ockham/ockhamfilosofie.html op internet, met uitleg over Ockhams "scheermes" en de uitgangspunten van zijn filosofie, ethiek, logica en politieke opvattingen.
- En voor de AI-geörienteerden zal het Center for Philosophy of Technology and Engineering Science www.ceptes.nl wellicht wat leuks te bieden hebben.